

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการผลิตกระเทียม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายเสริมศักดิ์ บำเพ็ญผล

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ล้าปาง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ กฤษิน ศรีมงคล	กรรมการ
อาจารย์ ปรัชชาล สุกุลมณฑิ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการผลิตกระเทียม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม 2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช การวิจัยนี้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง 150 ราย โดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) และการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44.45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.71 คน มีประสบการณ์ในการปลูกกระเทียมเฉลี่ย

11.43 ปี มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 4.91 ไร่ ร้อยละ 72.5 เป็นเกษตรกรที่ใช้เงินทุนตนเอง และร้อยละ 95.7 ได้รับข่าวสารเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากตัวแทนจำหน่าย และร้านค้า

เกษตรกรมีความรู้อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 54.3 และมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.6 ในด้านการใช้สารเคมีที่อาจจะมีผลกระทบกับแหล่งน้ำ ดินเสื่อมคุณภาพ การเป็นพิษต่อสัตว์ และแมลงที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายและระบบทางเดินหายใจ จนอาจทำให้เสียชีวิตได้ ในการอ่านฉลากก่อนใช้สารเคมีทุกครั้งทำให้เกษตรกรมีความรู้ในการใช้สารเคมี และมีความระมัดระวังในการใช้สารเคมีมากยิ่งขึ้น ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของเกษตรกร ได้แก่ ประสบการณ์การปลูกกระเทียม รายได้จากการปลูกกระเทียม การได้รับข่าวสาร และ ตำแหน่งทางสังคม

การปฏิบัติของเกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ ถูกต้องและปลอดภัย ทั้งในการเลือกซื้อสารเคมี การสวมชุดที่มีฉีดยาและไม่สูบบุหรี่รวมทั้งรับประทานอาหารในการฉีดพ่นสารเคมี มีการป้องกันและเก็บสารเคมีแยกไว้อย่างปลอดภัย และไม่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนกำหนดที่จะหมดฤทธิ์ยา ตลอดจนมีการสำรวจปริมาณแมลงศัตรูก่อนซื้อ และฉีดพ่นสารเคมี ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกร ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกกระเทียม และรายได้จากการปลูกกระเทียม

ปัญหาของเกษตรกรคือ สารเคมีราคาแพง มีให้เลือกใช้น้อย และไม่มีมาตรฐานเท่าที่ควร รวมทั้งเกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องสารเคมีในบางเรื่อง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรให้หน่วยงานภาครัฐตรวจสอบคุณภาพของสารเคมี และควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับสารเคมีและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยการเผยแพร่ทางเอกสาร หรือผ่านทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ให้มากขึ้น

Thesis Title Knowledge and Practices of Farmer Pesticide Use in Garlic Production, Chiang Dao District, Chiang Mai Province

Author Mr. Sermsak Bumpenpol

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dusdee Nalampang	Chairperson
Assoc. Prof. Katin Srimongkol	Member
Lect. Prachaval Sukumalanand	Member

ABSTRACT

The study of Knowledge and Practices of Farmer Pesticide Use in Garlic Production, Chiang Dao District, Chiang Mai Province aimed at investigating 1) knowledge and practices of farmer's pesticide use in garlic production; 2) the personal characteristics as well as economic and social aspects that correlated with their practices and pesticide use; and 3) problems found and suggestions made by the farmers regarding the practices and pesticide use. This research was qualitatively conducted over 150 subjects; interviewing the subjects helped trigger the data that was eventually analyzed and presented in forms of frequencies, means, max-min values, standard deviations. The correlation of independent variables and knowledge as well as practices regarding pesticide use of the farmers was proved with multiple regression analysis.

The results showed most of the farmers were male with the age average of 44.45 years. Their educational background was elementary level. The average household manpower was 2.71 persons with garlic growing experience of 11.43 years. The average growing area was 4.91 rais. The percentage of 72.5 farmers conducted the garlic cultivation with their own expenses. The percentage of 95.7 of them acknowledged the information regarding the pesticide use from the pesticide supplying agents and shops.

The percentage of 54.3 and 45.6 of farmers showed their knowledge concerned at High and Fair levels respectively. This knowledge concerned with the pesticide application that could affect the natural water sources, the soil deterioration, some useful living creatures and insects as well as threaten men's respiratory system as well as physical mode to death. Reading labels of pesticide prior to the application

could help the farmers acknowledge the appropriate application of chemical substances more. Factors affecting the farmers' acknowledgement were garlic growing experience, income derived from garlic growing, the information accessed and social status.

Most farmers' practice regarded the pesticide use to be made safely and appropriately; chemical substances selecting, wearing appropriate clothes, smoking no cigarettes and having no foods while making use of pesticide, storing the chemical substances safely, harvesting no the produces prior to the chemical expiry date and applying chemical substances proportionately with the amount of pests were among other things. However, factors affecting the farmers' practice were educational levels, garlic growing experience and incomes derived from garlic growing.

Problems encountered by the farmers were expensive chemical substances, limited alternatives of low standard and limited knowledge of chemical substances.

Suggestions made in this study involved the chemical substance quality inspection to be made by the government agencies, more seminars regarding the appropriate and safe application of chemical substances, publicizing knowledge concerned via printing materials, radio and TV programs.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved